

T 2003 - D.W. - zmienneteczki

MEMORIAŁ
General Marii Wittek

Id. Iskan VM **AK**
NAKARSKA Maria Warszawa
 zam. Świątach

| 1922 - ? |

3534/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — NAKARSKA Marie

zem. Świętech

3534 / WSK

I/1. Relacja ✓ k. 4, s. 4.

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓ k. 2, s. 1-2

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne... —

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓ 2

VI. Fotografie ✓ 2 ob. II.

ii/1. Relacja:

- Relacja (biogram) Makarskiej Marii opr. przez E. 2. i D. Kr. wydruk 12.05.2005r. (uwagi E. 2.) Msp. k. 1, s. 1.
- Relacja i- u. przygotowana do II tomu „Słownika VM Kobiet”, z uwagami prof. T. Friedla (23.08.2005). Msp. k. 1, s. 2.
- Relacja „Marii Makarskiej - Sústach pnestane przez M. Sulejz i W. Mistela (2007r.), z uwagami E 2. Msp. k. 2, s. 3-4.

Oprac. E2: D.W.

broń-~~br~~

946

17/1/1

wydruk 12 V 25
5 ep2

MAKARSKA Maria zam. Świętach (1922), łączniczka ^{od 1940} III Obwodu ^{K-dy} Okręgu ^{Hel} Warszawskiego ^{Str. 100}
przewoźniczka broni, łączniczka-sanitariuszka w szpitalu powstańczym, jeniec stalagu; po wojnie pracownik UBP w Warszawie, następnie nauczycielka i urzędniczka

czy była partizantką

Maria Makarska urodziła się 29 IX 1922 w Warszawie jako córka Michała Makarskiego i Zofii z d. Smolarek. Przed wojną ukończyła średnią szkołę zawodową.

Do służby konspiracyjnej ZWZ-AK weszła w styczniu 1940 podejmując funkcję łączniczki kpt. W. Plechawskiego „Sławomira” z III Obwodu Okręgu Warszawskiego. Od 1941 przywoziła do Warszawy broń i amunicję z Radomia, pewną część broni i butelek zapalających przechowywała w swoim mieszkaniu na ul. Wroniej 38, aż do chwili dostarczania jej na akcje powstańcze.

Powstanie zastało ją na Mokotowie, tam pełniła obowiązki łączniczki-sanitariuszki w szpitalu przy ul. Chełmskiej; uczestniczyła m.in. w akcji ewakuowania rannych z tego szpitala po bombardowaniu. Stamtąd 12 IX 1944 została wywieziona do stalagu XI A – Altengrabow koło Monachium, gdzie przebywała do 5 V 1945, do czasu wyzwolenia obozu.

Sierż. Maria Makarska Rozkazem Dowódcy AK z 21 IX 1944 została odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari. Nadanie zostało zweryfikowane w 1962 przez III Kapitułę Londyńską oraz w 1965 przez KdsWO przy ZG ZBoWiD z nr. legitymacji DK-4416/W.

Po wojnie, pierwszym transportem powróciła z Niemiec do kraju i podjęła pracę w Wojewódzkim Urzędzie Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie. Po ukończeniu kursu pedagogicznego została zatrudniona w szkolnictwie zawodowym w Pruszkowie jako nauczycielka. Od 1955 aż do emerytury w 1978 pracowała w Zakładach Produkcji Aparatury Naukowej w Warszawie na stanowisku kierowniczkii działu kadr. Należała do PZPR i ZBoWiD.

Brak danych na temat rodziny i męża Świętacha.

APAK, T. 3534/WSK; A ZG ZKRPIBWP, sygn. W – 58489; DW UdsKiOR, Wykaz Kapituły VM III RP, cz. II. s. 375, poz. 6567;

Bartoszewski W., *Dni walczącej Stolicy*, Warszawa 2004, s. 366, 427; Wesołowski, *Order VM... i PRL. Kaw. VM...* – brak wzmianki

Biogram spec. przez E2 i D.W. do II tomu "Słowniki VM kobiet"
2 ujęciem prof. T. Friedel
23 VIII 05
1/1/2

MAKARSKA Maria zam. ŚWIĘTACH (1922), od 1940 łączniczka Komendy III Obwodu Wola Okręgu Warszawskiego, przewoźniczka broni, w Powstaniu łączniczka-sanitariuszka w szpitalu powstańczym, jeniec stalagu; po wojnie pracownik UBP w Warszawie, następnie nauczycielka i urzędniczka

Maria Makarska urodziła się 29 IX 1922 w Warszawie jako córka Michała Makarskiego i Zofii z d. Smolarek. Przed wojną ukończyła średnią szkołę zawodową.

Do służby konspiracyjnej ZWZ-AK weszła w styczniu 1940¹ podejmując funkcję¹ łączniczki kpt. W. Plechawskiego „Sławomira” z III Obwodu Wola Okręgu Warszawskiego. Od 1941 przywoziła do Warszawy broń i amunicję z Radomia, pewną część broni i butelek zapalających przechowywała w swoim mieszkaniu na ul. Wroniej 38¹ aż do chwili¹ dostarczania jej na akcje powstańcze.

Powstanie zastało ją na Mokotowie, tam pełniła obowiązki łączniczki-sanitariuszki w szpitalu przy ul. Chełmskiej; uczestniczyła m.in. w akcji ewakuowania rannych z tego szpitala po bombardowaniu. Stamtąd 12 IX 1944 została wywieziona do stalagu XI A – Altengrabow koło Monachium, gdzie przebywała do 5 V 1945, do czasu wyzwolenia obozu.

Sierż. Maria Makarska Rozkazem Dowódcy AK z 21 IX 1944 została odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari. Nadanie zostało zweryfikowane w 1962 przez III Kapitułę Londyńską oraz w 1965 przez KdsWO przy ZG ZBoWiD z nr. legitymacji DK-4416/W.

Po wojnie, pierwszym transportem powróciła z Niemiec do kraju i podjęła pracę w Wojewódzkim Urzędzie Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie. Po ukończeniu kursu pedagogicznego została zatrudniona w szkolnictwie zawodowym w Pruszkowie jako nauczycielka. Od 1955¹ aż do emerytury¹ w 1978 pracowała w Zakładach Produkcji Aparatury¹ Naukowej w Warszawie na stanowisku kierowniczk¹i działu kadr. Należała do PZPR i¹ ZBoWiD.

Brak danych na temat rodziny i męża Świętacha.

APAK, T. 3534/WSK; A ZG ZKRPIBWP, sygn. W – 58489; DW UdsKiOR, Wykaz Kapituły VM III RP, cz. II. s. 375, poz. 6567;

Bartoszewski W., *Dni walczącej Stolicy*, Warszawa 2004, s. 366, 427; Wesołowski, *Order VM... i PRL. Kaw. VM...* – brak wzmianki

Przygotowali M. Sulej i W. Misztel 11.02.1954/ASK-412/07/

TK wue

I/1/3

Konkretnie wzm. pamiętać!

MS - kiedy dostawczy?

20m
2
Maria MAKARSKA - ŚWIĘTACH

parostojce, metki

Urodziła się 29 września 1922r. w Warszawie jako córka Michała i Zofii z d. Smolarek.

Przed wojną ukończyła średnią szkołę zawodową.

Od stycznia 1940r. należała do ZWZ, następnie do AK jako łączniczka w grupie w grupie kpt. „Sławomira” na Woli i Powązkach. Od 1941r. z polecenia dowództwa przewoziła broń i amunicję z Radomia do Warszawy. Przez pewien czas przechowywała w swoim mieszkaniu na ul. Wroniej 38 część broni i butelek zapalających, które następnie dostarczane były na punkty do akcji powstańczej.

Powstanie zastało ją na Mokotowie, w szpitalu przy ul. Chełmskiej, gdzie pełniła obowiązki łączniczki - sanitariuszki. Uczestniczyła w akcji ewakuowania rannych z tego szpitala po bombardowaniu. Tam, 12 września 1944r., została aresztowana przez gestapo i wywieziona do stalagu XI A - Altengrabow koło Monachium. Przebywała tam do wyzwolenia obozu w dniu 5 maja 1945r.

Pierwszym transportem powróciła do kraju. Podjęła pracę w Wojewódzkim Urzędzie Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie. Po ukończeniu kursu pedagogicznego została zatrudniona w szkolnictwie zawodowym w Pruszkowie jako nauczycielka. Od 1955r. pracowała w Zakładach Produkcji Aparatury Naukowej w Warszawie na stanowisku kierowniczkii działu kadr. Z posady tej w 1978r. przeszła na emeryturę.

Należała do PZPR i ZBoWiD.

2/1/4

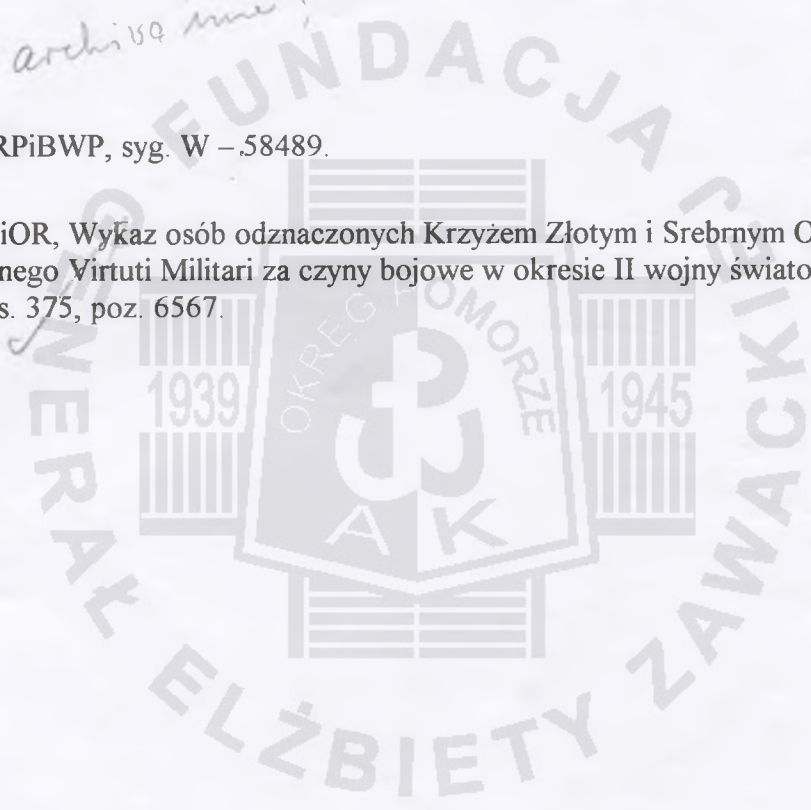
Rozkazem Dowódcy AK z dnia 21 września 1944r. otrzymała Krzyż Srebrny Orderu Wojennego Virtuti Militari. Odznaczenie to w 1962r. zostało pozytywnie zweryfikowane przez Komisję Weryfikacyjną AK w Londynie. W 1965r. otrzymała także uznanie tego nadania od Komisji Weryfikacji Odznaczeń przy ZG ZBoWiD.

Źródła:

archiwum?

A ZG ZKRPIBWP, syg. W – 58489.

DW UdsKiOR, Wykaz osób odznaczonych Krzyżem Złotym i Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari za czyny bojowe w okresie II wojny światowej 1939-1945, cz. II. s. 375, poz. 6567.

II. Materiały uzupełniające relację:

- Artykuł "Makarvska Maria (...)" w Słowniku biograf. Kobiet (...), VM, Tomii, 2005, t. II, s. 184-185. Kserokopia, fotografia, k. 2, s. 1-2.

t. II

Słownik biograficzny Kobiet odznaczonych orderem wojennym VM, Fund. Arch. i Muzeum PAK obw. Wojł. st. Polek, Tom 2005.

II/1

Mahrburżanka Anna Izabela, w: *Słownik Polski Walczącej na Kresach Północno-Wschodnich Rzeczypospolitej*, t. 3, Bydgoszcz 2004, s. 11–12; Malinowski L. J., *Stanisław Kiatka legenda wileńskiej konspiracji*, Bydgoszcz 2000, passim; Obiezińska H., *Jedno życie prywatne na tle życia narodu Polskiego w wieku XX*, Bydgoszcz 1995, s. 403; Olechnowicz M., *Kozy*, Nike 1999, nr 47; Pasierbska H., *Ponary – wileńska Golgota*, Sopot 1993, s. 158; także, *Wileńskie Ponary*, Gdańsk 1996, s. 200; także, *Wileńskie Łukiszki*, Gdańsk 2001, s. 65, 109, 145; także, *Z dziejów wojennej służby Wilnianek*, w: *Służba Polek...*, cz. 3, s. 179; Skuczyńska M., *Anna Mahrburg – „Anetka”*, *Spotkania z 7 XII* 1985; Tomaszewski L., *Wileńszczyzna lat wojny i okupacji 1939–1945*, Warszawa 1999, s. 240, 250, 257; Urbaniewicz J., *Stanisław Kiatka. Bohater niedoceniony*, *Zeszyty Historyczne Wian* 1997, nr 18, s. 48–51; Warakomski R., *Komórka Legalizacyjna Sztabu Okręgu Wileńskiego AK w latach 1939–1947*, Bydgoszcz 1996, s. 92, 93, 95; Wesołowski, *Order VM...*, s. 585, 731; Wołkonowski J., *Okręg Wileński Związku Walki Zbrojnej–Armii Krajowej w latach 1939–1945*, Warszawa 1996, s. 134, 141.

MAKARSKA Maria zam. ŚWIĘTACH (1922), od 1940 łączniczka Komendy III Obwodu Wola Okręgu Warszawskiego, przewoźniczka broni, w Powstaniu łączniczka-sanitariuszka w szpitalu powstańczym, jeniec stalagu; po wojnie pracownik UBP w Warszawie, następnie nauczycielka i urzędniczka

Maria Makarska urodziła się 29 IX 1922 w Warszawie jako córka Michała Makarskiego i Zofii z d. Smolarek. Przed wojną ukończyła średnią szkołę zawodową.

Do służby konspiracyjnej ZWZ–AK weszła w styczniu 1940, obejmując funkcję łączniczki kpt. W. Plechawskiego „Sławomira” z III Obwodu Wola Okręgu Warszawskiego. Od 1941 przywoziła do Warszawy broń i amunicję z Radomia, pewną część broni i butelek zapalających przechowywała w swoim mieszkaniu na ul. Wroniej 38 aż do chwili dostarczenia jej na akcje powstańcze.

Powstanie zastało ją na Mokotowie, tam pełniła obowiązki łączniczki-sanitariuszki w szpitalu przy ul. Chełmskiej; uczestniczyła m.in. w akcji ewakuowania rannych z tego szpitala po bombardowaniu. Stamtąd 12 IX 1944 została wywieziona do stalagu XI A – Altengrabow koło Monachium, gdzie przebywała do 5 V 1945, tj. do wyzwolenia obozu.

Sierż. Maria Makarska Rozkazem Dowódcy AK z 21 IX 1944 została odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari. Nadanie zostało zweryfikowane w 1962 przez III Kapitułę Londyńską oraz w 1965 przez KdsWO przy ZG ZBoWiD z nr. legitymacji DK-4416/W.

11/2

Po wojnie pierwszym transportem powróciła z Niemiec do kraju i podjęła pracę w Wojewódzkim Urzędzie Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie. Po ukończeniu kursu pedagogicznego została zatrudniona w szkolnictwie zawodowym w Pruszkowie jako nauczycielka. Od 1955 aż do przejścia na emeryturę w 1978 pracowała w Zakładach Produkcji Aparatury Naukowej w Warszawie na stanowisku kierowniczkii działu kadr. Należała do PZPR i ZBoWiD.

Brak danych na temat rodziny i męża Świętacha.

APAK, T. 3534/WSK; AZGZKRPiBWP, sygn. W-58489; DW UdsKiOR, Wykaz Kapituły VM III RP, cz. II, s. 375, poz. 6567; Bartoszewski W., *Dni walczącej Stolicy*, Warszawa 2004, s. 366, 427; Wesołowski, *Order VM... i PRL. Kaw. VM...* – brak wzmianki.

MALESSA Emilia Marcelina, z d. IZDEBSKA, II v. PIWNIK, III v. STANIUL (1908–1949), przed wojną urzędniczka, uczestniczka kampanii wrześniowej 1939, w SZP jako „Marcysia” w komórce szyfrów, potem organizatorka i szef Wydziału Łączności Zagranicznej Oddziału V „K” KG ZWZ–AK

Emilia Marcelina Izdebska urodziła się 26 II 1908 (mylnie podaje się 1909) w Rosji, w Rostowie nad Donem, w rodzinie prawnika Władysława Izdebskiego i jego drugiej żony Marii z d. Krukowskiej. Miała czterech braci i przyrodną siostrę. Uczęszczała do rosyjskiej szkoły powszechnej w Rostowie. Po przyjeździe rodziny w 1924 do Polski ukończyła w Łucku na Wołyniu w 1928 Szkołę Handlową Polskiej Macierzy Szkolnej. Do śmierci ojca w 1932 (matka zmarła w 1918 w Rosji) pracowała jako urzędniczka w Urzędzie Wojewódzkim w Łucku. Dzięki pomocy brata otrzymała pracę w Warszawie w Głównym Urzędzie Statystycznym. W 1935 wyszła za mąż za Stanisława Malesę i wyjechała do Gdyni. Po rozwodzie w 1937 wróciła do Warszawy, gdzie kontynuowała studia ekonomiczne podjęte poprzednio na WWP.

W 1939 uczestniczyła w obronie Warszawy, uzyskawszy przeszkolenie wojskowe na przedwojennym kursie Pogotowia Społecznego PWK. Była szoferem lotnych punktów sanitarnych i dożywiania 19 DP Armii „Prusy”. Po kapitulacji Warszawy z jednostką tą dotarła do granicy rumuńskiej, skąd powróciła do Warszawy.

Zaprzyężona w SZP 19 X 1939 jako „Marcysia”, wciągnięta przez szefa sztabu 19 DP, ppłk. T. Rudnickiego, rozpoczęła służbę w komórce szyfrów Do-

opis Makarska 6567

1. N Makarska - Świętóch

2. I., ps. Maria C. Michala

3. ur. 29.09.1922 r. Hwa

4. st.

5. Org. AK 7PN

6. przydz. PEPR ZBOWID 1944 Powstania Mokko

Wypisy ze źródeł - nazwiskowe karty informacyjne 2

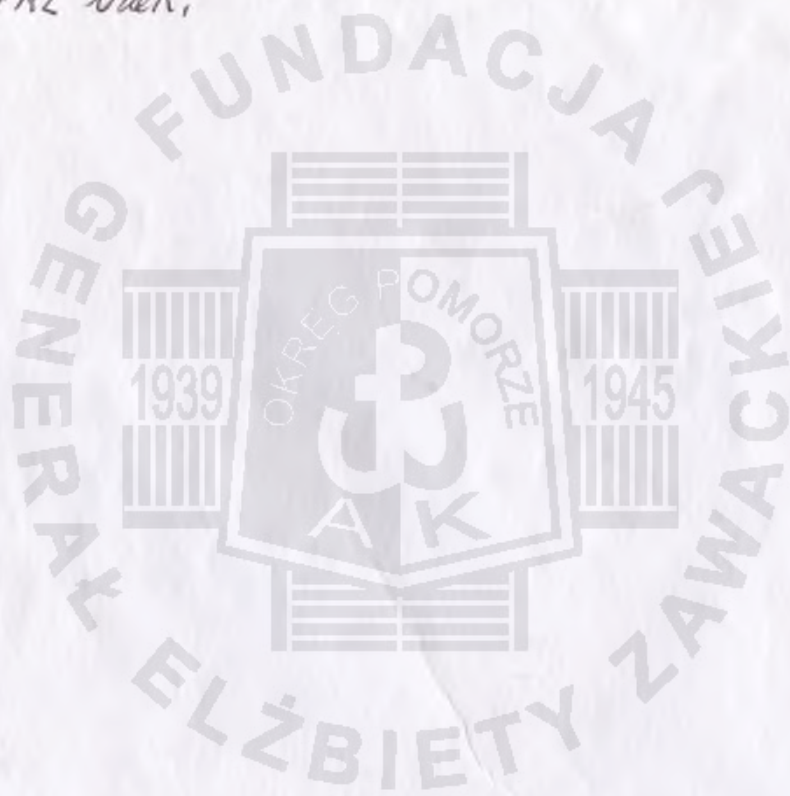
7. funkcje techniczne sanitarskie
żenie

8. nr w karty 297

9. źr. protok 1

Dk 4316/4
Dok 28 Suty 26 XI 65

1. Není brak; Není PRL brak.

5RH Spracowanie Woj. Kos. Biał.

3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.

FUNDACJA

VM

Makenna Misne

11 sierpnia 1945
codziennie lokal dzwonił do RWR

ENERGIA

ELŻBIETY

ZAWACKIEJ

27

		brak informacji Nr. karty 297.
1	Nazwisko	Skakarska - Smietach
2	Imię	Mania c. Szechala
3	Data w. / rocznik	29 09. 1922
4	Stopień wojsk. / tytuł	-
5	Organizacja	AK
6	Przydział org. / jedyn.	-
7	Funkcja	-
8	Nr. Karty	-
9	Zob. 10	prot. 1

MAKARSKA Maria

